

nyhedsbrev

Algoritme for udredning og behandling af dysfunktionelle eustakisk rør **side 3**

Mad og smagspræferencer – samt smags- og lugtesans hos danske teenagere **side 4**

Hørescreening af børn i almen praksis **side 4**

Flavour **side 5**

Ph.d.studie om lugtesans. **side 5**

Projektbeskrivelse af smagspræferencer hos kronisk nyresyge patienter **side 5**

Update på Svimmelhed – balanceorganet og hjernens samspil" **side 6**

Sygeplejeforskning **side 7**

Tonsillotomi **side 8**

Et udsnit af de brave elever fra Skåde Skole, der gennemgik stort set alle eksisterende vestibulære tests.

Forskningsnyt fra Øre-

Næse-Halsafdelingen

Kære læser.

Det har været et travlt halvt år siden vores sidste nyhedsbrev. Flavour klinikken er kommet godt fra start takket være en kæmpe indsats fra afdelingslæge Dovile Stankevici, læge Alexander Fjældstad og klinisk sygeplejespecialist Charlotte Riis og stor støtte af afdelingsledelsen. SKS koder er etableret og DRG takster ansøges p.t. Der er stort pres på klinikken: 200 patienter fra alle egne af Danmark er færdigundersøgte og over 200 venter på en tid. Dette har betydet ekstra ambulatorier ud over det faste torsdags-spor. Snart er REDCap databasen klar, som bla. betyder, at patienternes spørgeskemaer besvares elektronisk. Som I kan se af nedenstående oversigt, er der mange forskningsaktiviteter knyttet til Flavour og det er med glæde, at vi skal gense Alexander Fjældstad som post.doc. ved afdelingen.
. ...Fortsættes på side 2.

►► Fortsat fra side 1.

Også det vestibulære team har været i vælten. Sygeplejerskerne Mette Østergaard og Winnie Aggerholm gennemførte sammen med Louise Devantier, Jens-Jacob Henriksen og en stor flok medicinstuderende et storstilet projekt med 42 13-16-årige elever fra Skåde Skole i Aarhus, som gennemgik VHIT, VEMP, HIMP, SHIMP, posturografi og cykeltest. Godt hjulpet af sodavand og kage! Eleverne anvendte selv data til udarbejdelse af en række fremragende forsknings-postere. Der forventes endvidere 6-8 publikationer på basis af dette unikke samarbejde.

Overlæge Jens Jacob Henriksen i færd med at udføre SHIMP på en 15-årig dreng fra Skåde Skole

Der blev afholdt verdenskongres i Paris i juni, hvor afdelingen var pænt repræsenteret med tre poster. Også i denne sammenhæng viste Flavour sig at være et hot emne med workshops om vin- og champagnesmaging samt Dior-dufte. Det var jo ikke Paris for ingenting!

D. 28. august blev Forskningens Dag afholdt i Herning Kongres Center. Forskningsminister Søren Pind åbnede dagen og omtalte i sin tale det forbilledlige samarbejde mellem firmaet Jyden og Ph.d. studerende Louise Devantier – "Det kan de lære meget af østpå", som han sagde. Dagen var generelt en stor succes med god tilslutning fra alle specialer og de forskningsaktive miljøer.

Monika Nissen har nu afsluttet sit forskningsår om ensidig døvhed og skal eksamineres i januar/februar. Datoen vil blive annonceret og vi glæder os til at høre om hendes fund.

Udover initiering af flere studier i afdelingen, har der været stor aktivitet på ansøgningsfronten. Der er således sendt pengeansøgninger på et samlet beløb på omkring 8 millioner danske kroner. Langt de fleste af disse midler er til Ph.d. og post doc løn, så vi krydser alle fingre for positive svar på dette meget store arbejde.

På publikationsfronten i 2017 tegner afdelingen sig i skrivende stund for ni peer reviewede publikationer samt yderligere to, der er accepteret til publikation; en leder i Ugeskrift for Læger samt to inviterede artikler i Månedsskrift for praktiserende læger. Desuden afventes svar på yderligere fem indsendte peer reviewede artikler.

Det kommende halve år byder igen på et projekt med eleverne fra Skåde Skole, denne gang om madpræferencer og lugt- og smagssans, som I kan læse mere om nedenfor. Desuden afvikles Uddannelsesregion Nord's Forskningstræningskursus modul II med undertegnede som arrangør og kursusleder og med deltagelse af bl.a. fire af afdelingens læger i hoveduddannelse: Mads Filtenborg, Niels Holm, Anne Bystrup og Annegrete Danielsen.

De har alle fundet gode projekter, som også fremgår af nedenstående.

Louise Devantier rejser til Sydney i november. Her skal hun opholde sig på verdens førende vestibulær klinik, ledet af professor Halmagyi. Det skal vi nok komme til at høre mere om i næste nyhedsbrev.

Endelig vil der i det kommende halve år blive arbejdet med afdelingens forskningsstrategi. Der er foreløbigt udpeget en række forskningskoordinatorer: Overlæge Søren Kristensen (audiologi), klinisk sygeplejespecialist Charlotte Riis (sygeplejen), overlæge Aleh Baravitski (rhinoteamet) og afdelingslæge Anne Louise Bach (tumorteamet). Jeg vil i samarbejde med koordinatorerne udarbejde en strategibeskrivelse af forskningsfokus, forskningskompetencer og finansiering.

Herunder følger en kort beskrivelse af nogle af afdelingens igangværende projekter.

God læselyst!

Therese Ovesen
Klinisk professor, overlæge, dr.med.

Algoritme for udredning og behandling af dysfunktionelle eustakisk rør v. Niels Holm.

En meget stor del af den voksne danske population oplever intermitterende problemer med at trykudligne gennem det eustakiske rør og hos nogle bliver det en permanent tilstand. Der eksisterer flere mulige behandlinger, men desværre ingen retningslinjer for hvornår, hvilke skal tilbydes og i hvilket regi.

Formålet med studiet er at udarbejde en statusartikel om principperne for udredning og behandling af dysfunktionelle eustakisk rør. Algoritmen baseres dels på den opdaterede internationale litteratur, dels på konsensus fra det nordiske symposium om dilatation af det eustakiske rør. Det vil endvidere blive præciseret hvilke dele, der bør foregå i regi af almen praksis og speciallægepraksis samt hospitalsregi.

Mad og smagspræferencer samt smags- og lugtesans blandt danske teenagere v. stud. med. Mathias Hald.

Danske unges madindtag og madpræferencer er genstand for myter om, at unge foretrækker fastfood og mad med generelt lav næringsværdi.

Der eksisterer kun sparsom viden om de unges mad- og smagspræferencer.

Resultater fra udenlandsk forskning viser, at indflydelsen på unges madvaner fra deres miljø, skifter fra at være mest fra til familien til at være mest fra samfundet i teenageårene.

Dette projekt vil undersøge de unges madpræferencer, evaluere smags- og lugtesansen samt finde frem til de unges foretrukne måltider og disses næringsværdier.

Undersøgelsen inkluderer elever fra Skåde skole, som vil blive undersøgt ved hjælp af et spørgeskema omkring madpræferencer, designet til danske unge.

Endvidere vil eleverne blive testet med "sniffin' sticks" til undersøgelse af lugtesansen samt taste drop-test og elektrogustometri til undersøgelse af smagssansen.

Forsknings-projekt: Hørescreening af børn i almen praksis v. læge Nikolaj Melgaard Jensen.

I efteråret påbegyndes et forskningsprojekt, som er et samarbejde mellem Øre-Næse-Halsafdelingen, Audiologisk Klinik i Viborg og Odder Lægehus, Østjylland.

Forsøgets formål er at undersøge børn i førskolealderen for høretab.

Den neonatale hørescreening er lige nu den eneste hørescreening i Danmark. Vi ved dog, at omkring 3 ud af 1000 børn vil udvikle et høretab i løbet af deres første leveår. Undersøgelser viser, at jo tidligere disse børn får behandling, desto større er deres mulighed for at udvikle sig på niveau med deres jævnaldrende.

Dette forskningsprojekt vil undersøge brugen af objektiv hørescreening med håndholdt apparatur, som måler oto-akustiske emissioner (OAE). På Audiologisk Klinik i Viborg vil OAE-måling blive brugt som en tilføjelse til den normale audiologiske undersøgelse. Dette for at teste apparaturets sensitivitet og specificitet.

I almen praksis i Odder Lægehus vil alle børn, der kommer til deres 4- eller 5-års børneundersøgelse få tilbudt hørescreening med OAE. De børn, som ikke består OAE-undersøgelsen, viderehenvises til privat praktiserende øre-næse-halslæge.

Herudover undersøges det, om apparaturet kan bruges som en fast undersøgelse i almen praksis.

Forsøgsansvarlige er læge Nikolaj Melgaard Jensen og klinisk professor Therese Ovesen.

Flavour v. Alexander Fjældstad.

Begrebet Flavour har for alvor vundet indpas, både med forskningen ved Flavour Institute og i klinikken ved Flavour Klinikken, Øre-Næse-Halsafdelingen, Holstebro, der er Danmarks første specialiserede klinik for udredning af lugte- og smagslidelser. Når sansningen og oplevelsen af mad forvrænges eller forsvinder, er årsagen ofte en påvirkning af lugtesansen. Dog kan årsagen også være påvirkning af smagssansen. Lugtesansforskningen har haft et stort fokus, både ved Flavour Institute og ved Flavour Klinikken, men nu er der ligeledes kommet et forstærket fokus på smagssansen. Der er netop udsendt et review om klinisk håndtering af smagssansen samt en valideringsartikel for en ny og mere præcis testning af smagssansen. Desuden er det netop kommet på plads, at der opstartes et postdoc projekt om de centrale og perifere forandringer i smagssansen ved kræftsygdom samt ved træning af smagssansen. Der er i alt otte igangværende projekter om smagssansen ved Flavour Institute og ved Flavour Klinikken.

Ph.d. studie om lugtesans v. Andreas Steenholt Niklassen.

Op til 20% af befolkningen har nedsat lugtesans og op til 5% har komplet tab af lugtesansen. Disse personer har markant nedsat livskvalitet og til 33% viser symptomer på depression og skal kæmpe med mange problemer i dagligdagen. Indtil nu har der ikke været nogen behandlingsmuligheder for disse patienter, men nyere studier viser positive resultater af behandling med træning af lugtesansen. Det er dog uvist, hvordan og hvor længe dette skal føres for at give den bedst mulige behandling. Det vil dette ph.d.-projekt undersøge gennem de tre delstudier med fokus på at finde en potentiel behandlingsmulighed i form af træning af lugtesansen samt undersøge, om der kan findes biomarkører, der kan forudsige noget om succes og prognose ved behandling af nedsat lugtesans. Resultaterne fra studierne vil potentielt kunne give en vedvarende behandlingsmulighed for patienter med nedsat lugtesans, hvor de tidligere ingen behandlingsmuligheder har haft. Derudover giver resultaterne ny viden ved at udforske mekanismer for tab af funktionen af lugtesansen og en potentiel ny undersøgelse, som kan sige noget, om den enkelte patient vil gavne af behandlingen. Samtidig vil studierne generere ny viden, som kan skabe nye hypoteser til fremtidige studier.

Projektbeskrivelse af smagspræferencer hos kronisk nyresyge patienter v. læge Annegrete Aalkjær Danielsen.

Formål: At undersøge smagspræferencer hos kronisk nyresyge patienter. Der udformes et spørgeskema, der fremover kan bruges i større målestok.

Baggrund: Sund kost er essentielt for at opretholde sundhed og ikke forværre kronisk sygdom. Madpræferencer er en vigtig faktor for madvalg og reel madindtag. I Danmark har vi ikke et spørgeskema til at undersøge patienters madpræferencer, der kan bruges i større målestok.

Metode: Der udformes et spørgeskema (oversættelse og justering af tidligere anvendt spørgeskema fra *Genetic and environmental influences on food preferences in adolescence*, 2016 eller *Food preferences of middle aged and elderly subjects in af Brazilian city*, 2006. Dette spørgeskema anvendes til 25 kronisk syge nyrepatienter fra Regionshospitalet Holstebro og samtidig undersøges patienternes lugte- og smagssans objektivt.

Samme undersøgelse udføres på 50 matchede testpersoner. Der laves en test-retest på 10 af de matchede testpersoner.

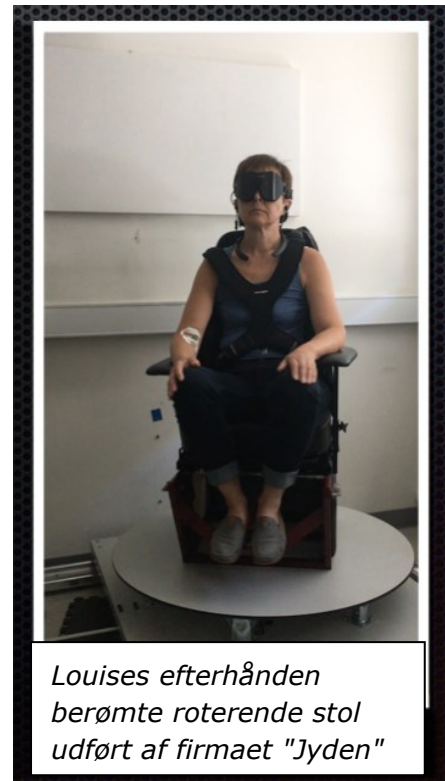
Update på projekt "Svimmelhed – Balanceorganet og hjernens samspil" ved Ph.d.-studerende Louise Devantier.

I løbet af foråret 2017 er projektet "Svimmelhed – Balanceorganet og hjernes samspil" for alvor kommet i gang. Hovedformålet med projektet er at kortlægge den del af hjernens neuronale netværk, som behandler informationer fra balanceorganet. Vi vil med en ny metode vise dette hos en gruppe raske personer samt hos patienter, der lider af den invaliderende svimmelhedssygdom Ménière's sygdom.

I samarbejde med den lokale virksomhed "Jyden" i Vemb, har vi udviklet en automatiseret stol, som kan køre frem og tilbage samt dreje rundt. Stolen blev helt færdig og var klar til brug tidligt på sommeren, hvor de første forsøgsdeltagere blev inkluderet. Forsøgsdeltagerne får indgivet et sporstof (FDG) og skal derefter sidde i stolen, imens den stille og roligt bevæger sig i 35 minutter. Umiddelbart efterfølgende kan en PET skanning afsløre, hvor i hjernen der var aktivitet i de 35 minutter forsøgspersonen sad i stolen.

For at minimere indtryk fra høre-og synssansen har forsøgsdeltagerene bind for øjnene samt noise-cancelling høretelefoner på. Tidligere studier er foretaget med forsøgspersoner, som har ligget helt stille inde i en PET- eller MR-scanner. For at få signaler fra balanceorganet til hjernen benyttede man forskellige metoder, som f.eks. strøm til knoglen bag øret eller koldt vand i øret. På denne måde stimuleres balanceorganet, men ikke så det ligner de indtryk balanceorganet udsættes for i den virkelige verden. I vores igangværende studie har de første fem raske forsøgspersoner allerede været igennem de i alt tre ture i stolen med efterfølgende PET-skanninger. Yderligere fem forsøgsdeltagere er i gang og i alt skal 12 raske forsøgspersoner indgå, inden projektet går over i næste fase.

De foreløbige resultater fra vores PET-skanninger er meget lovende, hvilket kan betyde et paradigmeskift

Louises efterhånden berømte roterende stol udført af firmaet "Jyden"

for, hvordan man visualiserer hjerneaktivitet udløst fra balanceorganet. I anden fase af projektet skal patienter med Ménières sygdom gennemgå præcis samme procedure, hvorefter vi vil undersøge hvordan hjerneaktiviteten adskiller sig mellem raske personer og personer med et sygt balanceorgan.

Rekruttering og inklusion af patienter med Ménières sygdom forventes at begynde først i det nye år.

Sygeplejeforskning i Øre-næse-hals afdelingen v. klinisk sygeplejespecialist Charlotte Riis.

Ved forundersøgelsen af den kirurgiske øre-næse-hals patient foretages der på nuværende tidspunkt ikke systematisk screening for OSAS (Obstructive Sleep Apnea Syndrome). Voksne patienter, der tilkendegiver at snorke eller muligvis have vejrtrækningspauser, indlægges til observation det første postoperative døgn. Der præsenterer sig en undren blandt øre-næse-hals sengeafdelingens sygeplejersker ift. den praksis, der omhandler pleje og observation af patienter indlagt til observation pga. søvnapnø, da der ikke foreligger klare retningslinjer på området, der beskriver pleje, observationer og handlinger til denne patientgruppe.

Flere systematiske reviews påviser, at kirurgiske patienter med søvnapnø har en øget risiko for komplikationer i forbindelse med operative indgreb i generel anæstesi. Disse komplikationer kommer til udtryk som hypoxemia, lungebetændelser, vanskelig intubation, myokardieinfarkter, lungeembolier, arytmier og ikke forventede indlæggelser på intensivhederne. Pædiatriske patienter med OSAS identificeres som i højrisiko for udvikling af komplikationer i forbindelse med generel anæstesi, hvor det specielt er de respiratoriske komplikationer i form af respirationsdepression og hypoksiske episoder, der fremhæves. I forbindelse med kirurgisk behandling for OSAS estimeres cirka 70% af børnene at blive kureret for OSAS. Dog efterlader dette 30% som postoperativt er i risiko for forsat at udvise OSAS. Pædiatriske patienter med OSAS findes at være yderst sensitive for opioider og bestemte former for anæstetika, og der er studier, der indikerer, at børn med OSAS har et særdeles mindre behov for anæstetika og opioider end børn uden OSAS.

På baggrund af ovenstående igangsættes et retropektivt journalstudie i Øre-næse-halskirurgisk afdeling, hvor journaler fra perioden december 2016 til Juni 2017 gennemgås. Det søges at afdække:

- Hvor mange øre-næse-halskirurgiske patienter, der ud fra anamnesen møder STOP-BANG kriterierne for formodet OSAS
- Hvor mange patienter, der indlægges til observation for OSAS post operativt.
- Hvor mange patienter, der udvikler et eller flere af de kendte postoperative komplikationer i de efterfølgende 14 dage.

Herunder søges der at besvare

- Hvilke patienter er specielt i risiko for udvikling af de tidlige postoperative komplikationer og bør indlægges til observation.
- Hvilke observationsforanstaltninger bør igangsættes om disse patienter
- Hvor stor er risikoen for øre-næse-hals patienter i forbindelse med kirurgi, OSAS og udvikling af komplikationer.

- Hvorvidt bør børn med OSAS indlægges til observation af postoperative komplikationer

Tonsillotomi i hospitalsvæsenet: en oversigt over demografi, komorbiditet, effekt og komplikationer v. læge Anne Bystrup.

Tonsilhypertrofi ses ofte hos småbørn. Tonsilhypertrofi er den primære årsag til OSAS (obstruktiv søvnapnø syndrom) hos børn. Prævalensen af OSAS hos børn er ca 1-3% og stigende. Ubehandlet OSAS hos børn giver risiko for dårlig søvn, nedsat trivsel, nedsat livskvalitet, opmærksomhedsforstyrrelser, metaboliske forstyrrelser og hjertekarsygdom. Det er derfor vigtigt at behandle disse patienter. Der er de senere år sket et skift i behandlingen af tonsilhypertrofi fra tonsillektomi til tonsillotomi. Studier har vist at tonsillotomi giver færre komplikationer end tonsillektomi. Der er dog risiko for genvækst af tonsillerne, hvorfor re-operation i form af re-tonsillotomi eller tonsillektomi kan komme på tale.

Vi vil retrospektivt gennemgå alle tonsillotomi cases foretaget på Øre-næse-halsafdelingen, Holstebro, i 2015 og 2016.

Formålet med projektet er at undersøge om dette skift i behandlingsregime er en god ide?

Vi ønsker at opnå et overblik over:

- Effekten af tonsillotomi
- Komplikationer til tonsillotomi, bl.a. postoperative smerter, blødning og hospitalskontakter.
- Andelen af komplicerede patienter (alder, komorbiditet, tidligere operationer mm.) samt hvorledes disse påvirker komplikationsraten.

HUSK.....Øre-Næse-Halsafdelingen afholder Journal Club én gang om måneden.

Sted: Øre-Næse-Halsafdelingens konferencerum, kl. 15-17.

Alle er velkomne ☺

Tilmelding samt yderligere information fås ved henvendelse til sichva@rm.dk

Link til oversigt over årets deadlines for ansøgning til diverse fonde findes på hospitalets hjemmeside:

<http://www.vest.rm.dk/forskning/forskning-i-hospitalsenheden-vest/forskningsstotte/forskningsmidler/arhjul/>

Århus Universitet tilbyder hjælp til bedre fondsansøgninger.

Du kan læse mere her:

<http://clin.medarbejdere.au.dk/forskerstotte/hjaelp-til-bedre-fondsansoegninger/>

NIDO | danmark
Forskning og uddannelse i sundhed

NIDO | danmark er et frø, der er spirret af det stærke forskningsmiljø i Hospitalsenheden Vest.

I dag er Hospitalsenheden Vest et af de mest forskningsaktive hospitaler uden for de store universitetshospitaler i Danmark målt på forskningsaktivitet og forskningsmidler.

Du kan læse mere om forskning på: www.nido.rm.dk

Nyhedsbrevet udgives af

Øre-Næse-Halsafdelingen, Regionshospitalet Holstebro
Lægaardvej 12, 7500 Holstebro
Redaktører: Therese Ovesen, Sickan Hvass

Øre-Næse-Halsafdelingen
Regionshospitalet Holstebro
Lægaardvej 12
7500 Holstebro
www.vest.rm.dk